

La Sindicatura troba irregularitats o dèficits a la majoria de concessions municipals de neteja

Un informe assenyala que FCC s'emporta el 45% dels prop de 500 milions que els grans ajuntaments catalans gasten en l'externalització d'aquests serveis

Un dels serveis municipals de neteja que gestiona FCC és el de Badalona. | ACN

Tres empreses lideren el negoci de les **concessions dels serveis de neteja i residus** en els grans municipis catalans i, en especial, **FCC** és la que s'endú quasi la meitat dels recursos dels ajuntaments en aquest àmbit. Així ho assenyala un informe de la **Sindicatura de Comptes** fet públic recentment que avalua aquests contractes en les poblacions de més de 20.000 habitants durant el 2017, el qual detecta **nombroses irregularitats i dèficits** en la majoria d'aquestes **externalitzacions**.

La manca més comuna és la inexistència d'una **ordenança o reglament de prestació** dels serveis públics, al qual obliga la normativa als ens locals abans de licitar la concessió per establir-ne el règim jurídic corresponent. El document, però, també troba irregularitats en nombrosos àmbits, tant ple que fa al seguiment i controls de qualitat, **l'allargament injustificat de les pròrrogues** o l'opacitat en la comunicació entre l'ajuntament i les empreses. Igualment, la majoria de consistoris detecten deficiències en el servei i, malgrat això, no sancionen les empreses que l'ofereixen.

L'anàlisi de l'ens fiscalitzador detecta que 40 dels 64 municipis de més de 20.000 habitants tenen

en concessió algun dels serveis de neteja viària, recollida i transport de residus o **deixalleria**. En concret, han subscrit 48 acords per a la gestió d'aquests -cadascun dels quals per un o diversos serveis- dels quals un 31% van anar a mans de Fomento de Construcciones y Contratas (FCC) - en solitari o en unions d'empreses-. En segon lloc, **Urbaser** en tenia el 24% i **Cespa**, un 16% més. En total, aquestes tres empreses sumaven el 71% de les concessions dels grans ajuntaments.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```

En canvi, si el càlcul es fa en relació a la quantitat d'ingressos que suposen aquestes serveis, el repartiment encara és més desigual. En total, els ajuntaments van abonar fa quatre anys **gairebé 500 milions per aquestes concessions** (en concret, 497,76), el 45,1% dels quals van anar a parar a FCC, que va rebre 224,5 milions pels serveis, clarament per damunt d'Urbaser (93,54 milions) i Cespa (84,62 milions). La resta d'empreses, totes juntes, només van assolir 95,1 milions.

En tot cas, la resta de municipis que no tenen aquests serveis en concessió no necessàriament els gestionen de forma pública, ja que molts els tenen cedits a empreses a través de **contractes** (els quals no són analitzats en aquest cas), a **consorcis o ens supramunicipals** o a organismes mixtes. Dels 64 municipis de més de 20.000 habitants, escassament 6 gestionaven el 2017 la neteja viària a través de **mitjans propis o d'entitats municipals**, així com eren 7 en el cas de la recollida i transport de residus i 5 en les deixalleries.

En els mapes d'aquesta notícia es pot consultar com es gestiona cadascun dels serveis a cada ciutat, així com, en el cas de concessions, l'empresa que la rep i quan va facturar aquell any per cadascun. Una informació que arriba en un moment en què el debat entorn la internalització de serveis públics és ben viu.

[h3]Debat polític sobre la gestió[/h3]

Fins i tot l'acord d'investidura entre **ERC** i la **CUP** (<https://www.naciodigital.cat/noticia/217718/nou-estat-major-al-rescat-social-claus-acord-erc-cup>) inclou la creació d'un marc normatiu per facilitar la **remunicipalització de serveis públics**, per bé que se cita com a prioritària la gestió de l'**aigua**. La Sindicatura de Comptes no entra a valorar la idoneïtat d'una modalitat o altra, però sí que recull deficiències en bona part de les concessions municipals i reclama més zel a l'hora d'atorgar aquestes serveis, si s'opta per la gestió privada.

En aquest sentit, els ajuntaments no van fer el 2017 actuacions de **control tècnic** del 13,9% dels serveis en concessió. D'aquells on sí que en va fer, van detectar deficiències en el 57,5% dels casos i, malgrat això, només en el 46% dels serveis amb deficiències es va imposar alguna **penalitat o reducció d'ingrés** a l'empresa. En la majoria d'ocasions, tan sols es va notificar el problema perquè s'esmenés o fins i tot no es va emprendre cap tipus d'acció o comunicació.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```

La Sindicatura també lamenta que, malgrat oferir aquests serveis en concessió, 23 dels 38 ajuntaments **no tenien aprovada l'ordenança municipal reguladora** del servei de neteja viària, 11 dels 39 no tenien la de recollida de residus i 8 dels 24 no tenien la de la deixalleria -en cadascun dels casos se cita de referència el nombre de consistoris que ha atorgat cada servei en concessió-. I això que **la normativa obliga** a tenir-les validades abans de la licitació, per regular-ne l'adjudicació i el control.

L'informe també detecta sis contractes en què l'empresa seguia oferint el servei malgrat que

hagués **caducat el termini màxim, pròrrogues incloses**. En tres casos (**Martorell, Rubí i el Vendrell**), feia més de tres anys que s'havia superat el període sense que, a finals del 2017, s'hagués renovat el procés. I en tots tres municipis, la situació seguia igual el 2020, pendent d'una nova licitació, uns nous tres anys més tard encara.

[h3]Escàs control del servei[/h3]

Pel que fa al control del funcionament, la Sindicatura se sorprèn i destaca "l'elevat percentatge de serveis en què aquesta **revisió es va fer de manera puntual**, en lloc de permanent i sistemàtica, i també el baix grau d'implantació d'unes pautes per valorar, d'acord amb un mètode objectiu, les desviacions produïdes entre la programació del servei i l'execució, i també per plasmar el resultat de les revisions fetes en documents normalitzats".

Informe de la Sindicatura sobre les concessions municipals

(https://www.scribd.com/document/516406556/Informe-de-la-Sindicatura-sobre-les-concessions-municipals#from_embed) by naciodigital

(https://www.scribd.com/user/304645350/naciodigital#from_embed) on Scribd

En relació al control econòmic, l'informe també fa aflorar dificultats dels consistoris per verificar que allò que abona a les empreses és la quantitat que pertocaria. En tan sols 18 dels 48 contractes van poder facilitar el desglossament entre el preu inicial i les posteriors actualitzacions, així com, en 10 ocasions, **no es van facturar els serveis individualment** com pertocaria, sinó agrupats entre si. I els ajuntaments només van poder disposar del compte d'explotació del servei en 21 dels 48 contractes i molts cops de manera agregada entre diversos serveis. Així i tot, en 6 contractes es van detectar **irregularitats o errors** en les quantitats facturades.

[h3]Mancança en la informació[/h3]

En relació a l'execució del servei, la transparència de moltes empreses també era escassa. En 11 contractes, els consistoris **no van disposar de la programació dels serveis** durant el 2017, així com en més d'una quarta part dels serveis desconeixia quin personal l'estava oferint, i en molts altres tampoc els vehicles o maquinari usat.

El seguiment de la qualitat del servei era també una tasca poc sistematitzada, segons indica aquest informe. En 18 dels 48 contractes, els ajuntaments no tenien definit cap indicador per mesurar-la i en 21 era la concessionària qui no tenia **cap sistema intern de control de qualitat**. En 8 contractes, fins i tot, l'empresa no comunica al consistori les incidències o emergències que es troba i, en 31 casos, no es disposa d'un **protocol d'actuació** per quan aquestes se succeeixen.

```
function(){  
  "use strict";  
  window.addEventListener("message",function(e){  
    if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){  
      var t=document.querySelectorAll("iframe");  
      for(var a in e.data["datawrapper-height"]){  
        for(var r=0;r
```

La relació entre les empreses concessionàries i els ajuntaments, a més, no és especialment fàcil en nombroses ocasions, sobretot quan, després d'un canvi de govern, els nous regidors qüestionen algunes de les pràctiques en la gestió dels serveis. Per això, diversos consistoris han obert litigis judicials contra les empreses en els darrers anys, sovint amb **FCC com a protagonista**.

[h3]En litigi amb les empreses[/h3]

La Sindicatura detecta cinc ajuntaments que han portat a judici aquesta empresa multiserveis, entre els quals destaca **Badalona**, que va acusar FCC d'haver facturat de més, entre altres conflictes. De fet, l'empresa fins i tot va denunciar un assessor del govern de Guanyem Badalona en Comú per l'auditoria que va impulsar i que va detectar irregularitats en el servei, però **el jutge finalment l'ha absolt**.

Tot i això, també els consistoris de **Barcelona, Mataró, Rubí i el Vendrell** han presentat batalla judicial contra FCC -o viceversa- els darrers anys. Igualment, l'Ajuntament de **Sabadell** va tenir diversos fronts contra **Smatsa**, a qui l'anterior govern pretenia retirar la concessió de la neteja

viària. Finalment, **Sant Cugat del Vallès** té litigis oberts amb **Valoriza** Servicios Mediambientales, que s'encarrega de la neteja i de la recollida i transport de residus a la ciutat.

```
!function(){"use strict";window.addEventListener("message",(function(e){if(void 0!==e.data["datawrapper-height"]){var t=document.querySelectorAll("iframe");for(var a in e.data["datawrapper-height"])for(var r=0;r
```